

فرا تر از شهر های مرکزی ولایات

شاروالی های ولسوالی ها منحیث یک بخش کلیدی در ساختار فضای جغرافیای ملی شهری

این مقاله شاروالی های ولایت افغانستان را مورد مطالعه قرار داده معلومات ابتدایی اسکان و زمین را در ۲۸ ولایت استراتژیک مورد بررسی قرار داده و نمایانگر آن است که بیشتر از نصف شاروالی های ولسوالی بزرگتر و بسیار تاثیر گذارو قابل اهمیت نسبت به تعداد از شاروالی های ولایات میباشد این مطالعات ابتدایی نشان میدهد که هنوز هم نیروی بشری و ظرفیت های آنها رشد همگام با انکشاف آنها ندارد. این مطلب بیانگر آنست که شاروالی های ولسوالی های مذکور در پلانگذاری شهری و حکومتداری محلی خیلی ها قابل اهمیت بوده و بهتر آن خواهد بود که تصمیم با در نظر داشت رشد دینامیکی این ولسوالی ها مثل (زمین، نفوس) گرفته شود تا اینکه تعیین سرحدات اداری صورت گیرد

صفحه مباحثه ۲-سلسله دوم، جنوری ۲۰۱۶

شبکه شاروالی ها

افغانستان دارای اضافه تر از ۱۵۰ شاروالی بوده از آنجمله ۳۴ شاروالی مربوط به ولایات میباشد. مراکز اصلی این ۳۴ ولایت به شکل درست و جامع در راپور وضعیت شهر های افغانستان قبلا مطالعه گردیده ، اما مهمتر اینکه ۱۲۰ شاروالی های ولسوالی ها معمولا مرکز اصلی شهر در همان ولسوالی بوده.^۱

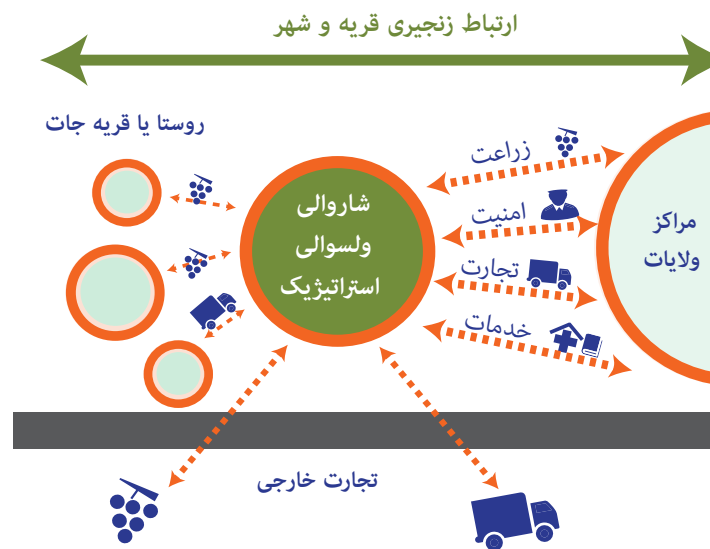
مبنای قانون برای شاروالی های ولسوالی و شاروالی های ولایتی یکسان بوده، اصولا قانون شاروالی سال (۲۰۰۰) در (فصل ۲ ماده ۷) بیان میکند "شاروالی ها باید در مرکز واحد های اداری محلی (ولایت ها و ناحیه ها) نظر به شرایط ذیل تاسیس گردد. (۱) مرکز ولسوالی ها (داخل سرحد خط شاروالی) دارنده اضافه تر از ۵۰۰۰ نفوس، (۲) تطبیق ماستر پلان در محدوده خط اداری شاروالی امکان پذیر بوده. "مراکز ولسوالی ها که مایل به تبدیل شدن شاروالی ها بوده باید مشخصات بالا را جوابگو بوده و در خواست برای وضعیت شهری از طریق اداره مستقل ارگان های محل و والی ولایتی کند. معینیت شاروالی های افغانستان (DMM) تحت نظر (IDLG) در رهنمایی و نظارت شاروالی ولسوالی مسؤل بوده.

تأم شان یکسان نیستند

شاروالی ولسوالیها نظر به نفوس، وسعت، عملکرد، و غیره تفاوت قابل ملاحظه داشتند. ریاست عمومی امور شاروالیها ۲۵ شاروالی های استراتژیک ولسوالی نظر به مشخصات ذیل شناسایی کرده است. ظرفیت گسترش (عواید فعلی شاروالی و موقعیت جغرافیای (بطور مثال. شهر های سرحدی) تعداد زیاد از شاروالی های ولسوالی دارای موقعیت استراتژیک در پنج شهر عمده (منطقه شهری) تقریبا نزدیک کابل یا مزارک منطقه شهر ها هرات، کندهار، مزار شریف و جلال آباد بوده که نقش کلیدی را در شاهراه حلقوی داشته (مراجعه به صفحه مباحثه اول) ^۲ طوریکه در نقشه صفحه بعدی نشان داده شده است ۲۸ شاروالی های ولسوالی بزرگ در پروگرام آینده شهر های افغانستان اضافه شده است که در منطقه اطراف شهری پنج شهر بزرگ موقعیت داشته را تحت مطالعه قرار داده.

شاروالی ولسوالی بیست هشت گانه بخاطر دلایل ذیل دارای اهمیت اند: اول اینکه آنها رول مهم در وصل نمودن افغانستان با کشور های همسایه از لحاظ اقتصادی به ویژه در شرایط تجاری از طریق بنادر مرزی کلیدی داشته ، بطور مثال تورخم همرا با پاکستان و اسلام قلعه همرا با ایران هم سرحد بوده. دوم اینکه آنها از لحاظ دلایل امنیتی خیلی مهم بوده، وقایع اخیر در ولایت کندز نشان داده اندتا زمانیکه مرکز ولسوالی های اطراف آن امن نباشد ، مرکز ولایت هیچگاهی امن بوده نمی تواند و آسیب پذیر خواهد بوده. سوم اینکه آنها ارتباط کلیدی و زنجیری را بین شهر و دهات داشته، نقش مهم را در انتقال محصولات زراعتی و ارزش های دیگری چه در داخل

و خارج کشور داشته. چهارم آنها نزدیک به شهر های بزرگ قرار داشتند مانند انجیل در هرات که رول مهم را در کاهش فشار ها به طرف شهر داشته انجیل در هرات، نقش مهمی در کاهش فشار داخل شهرنشینی به شهرستانها عمده و ترویج رشد منظم از شهرستانها عمده را می تواند بازی کند.

یافته های ابتدایی توسط پروگرام سیستم معلومات جغرافیایی (GIS)

پروگرام آینده شهر های افغانستان ۲۸ شاروالی های ولسوالی با عین میتودلوژی که در پروگرام وضعیت شهر های افغانستان بکار رفته بود را مورد مطالعه و ارزیابی قرار داده جهت دریافت و تحلیل این ارقام از عکس های هوایی با دقت بیشتر جهت طبقه بندی وضعیت استفاده زمین و حساب نمودن تعداد خانه های انفرادی استفاده صورت میگیرد.

در مجموع ارقام به دست آمده نشان دهنده آن میباشد که شاروالی ولسوالی ها از لحاظ تعداد نفوس و استفاده زمین بسیار مهم بوده هم چنان این ارقام جهت تصمیم گیری های آینده بسیار مهم قابل اطمینان برای حکومت افغانستان میباشد..

یافته های کلیدی بدست آمده شامل نکات ذیل میباشد:

۱. ساحات ساخته شده در محدوده شاروالی های ولسوالیها بزرگتر بوده و هم چنان تعداد نفوس در این ساحات بیشتر نسبت به مراکز ولایت بوده. به گونه مثال شهر سپین بولدک که نفوس آن ۱۲۰۰۰۰ تخمین زده شده. این شهر را در رده چهاردمین شهر بزرگ قرار میدهد و نیز بزرگتر از ۲۱ شهر

۳مسوده قانون شاروالی به تاسیس شاروالی ها و استفاده از عین مشخصه از قانون موجوده اشاره میکند. پالیسی حکومتداری محلی در حالی پیشنهاد میکند که شاروالی کمتر از ۵۰ کیلومتر مربع ساحه زمین داشته و با کمتر ین نفوس ۲۰۰۰۰.

۴بیست دو از شاروالی ولسوالی ها در پروگرام آینده شهر های افغانستان شامل بوده و مورد تحلیل و ارزیابی قرار خواهد گرفت. طوریکه گرمسیر (هلمند، خاوردود(نیرموز) و فاریاب شامل پروگرام آینده شهرهای افغانستان و منطقه شهری نبوده چرا که این ولایت ها از لحاظ مساحت خرد بوده.

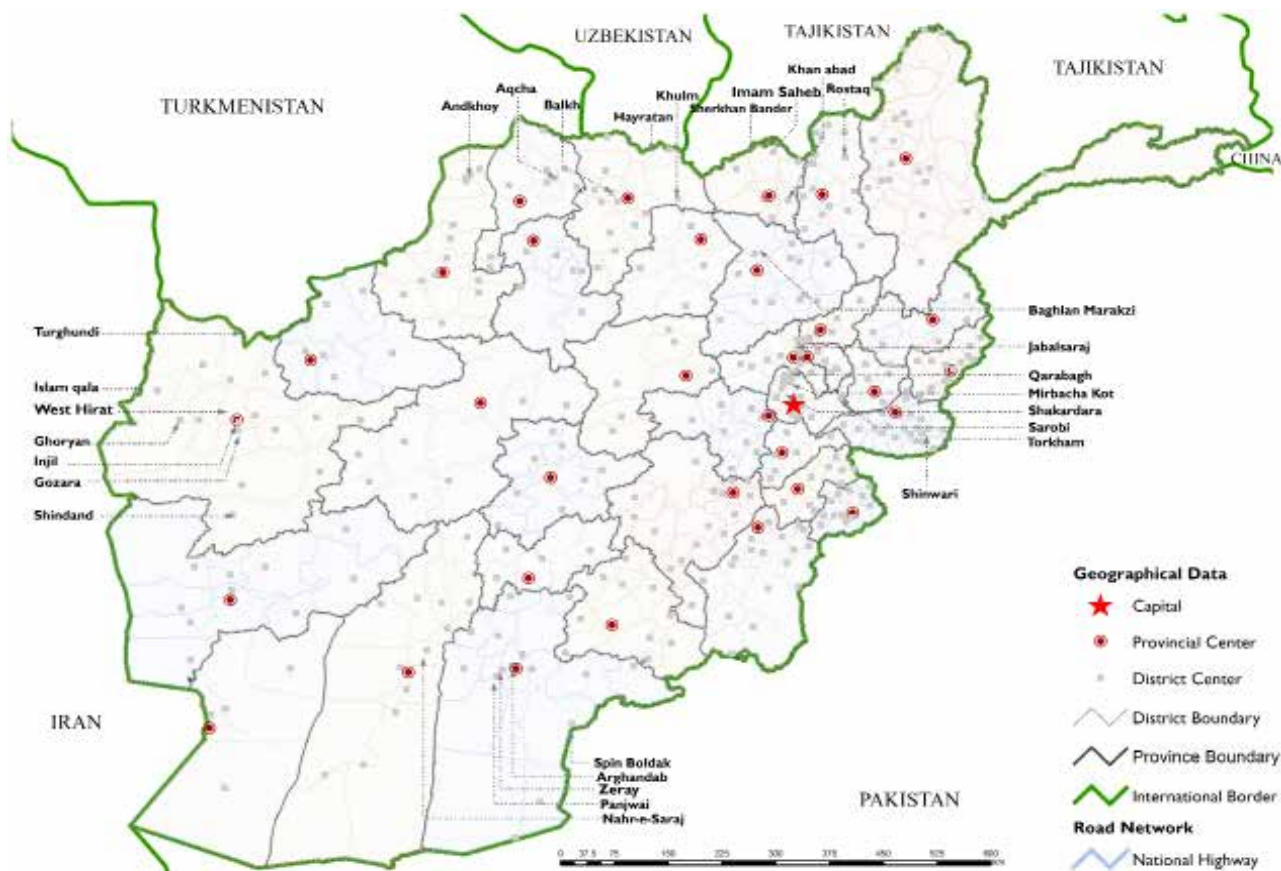
۵ شش ولسوالی در پروگرام آینده شهر های افغانستان شامل بوده، به شمول شاروالی های ولسوالی ها مانند شکرده(کابل)، میرچکوت(کابل) و مراکز ولسوالی پنجوای، زیره و ارغنداب(کندهار) و حیرتان (بلخ).

۱عبدالباقی پوپل(۲۰۱۴) شاروالی ها در افغانستان. اداره مستقل ارگان های محل کابل "مجموعا ۱۸۱ شاروالی ها در ریاست عمومی امور شاروالیها ثبت است، اما بغضی شان فعال نیستند نسبت به عدم امنیت در ساحات دهاتی یا بخاطر اینکه آنها مفاد کافی جهت به کار انداختن بدست آورده نمی توانند. "ورق ۲۲

۲(UN-Habitat ۲۰۱۵) حکومتداری شاروالی: یک قسمت حیاتی از معما حکومتداری محلی. ورق مقاله غیر ۷ UN-Habitat Kabul
/http://unhabitat.org/municipal-governance-a-vital-piece-of-the-sub-national-governance-puzzle

ساختار فضای جغرافیای شاروالی های افغانستان

دید کلی از شاروالی ولایات، شاروالی ولسوالی ها و شاروالی ولسوالی های استراتژیک

دید می شود.

۴. در تمام ولسوالی ها تقریباً تمام اسکان به شکل غیر منظم بوده و تعداد کم از خانه های منظم و خانه های که در دامنه های تپه ها هستند در آنجا مشاهده می شود.

انواع شاروالی های ولسوالی

تحلیل ها و دریافت ها نشان دهنده آن است که کتگوری بندی شاروالی های ولسوالی و انواع آنها از لحاظ قوه محرک در ساختن پالسی آینده جهت پروگرام اولویت بندی شهری، پروگرام همبستگی شهری و میثاق شهری به شکل ساده کمک خواهد کرد، سه نوع از شاروالی های ولسوالی پیشنهاد شده قرار ذیل می باشد:

۱. «شهرک های سرحدی» مانند اسلام قلعه، تورخم، سپین بولدک، تورغندی و غیره این شاروالی های ولسوالی دارای فیصدی بیشتر زمین های نا مساویانه اداری بودند که برای مقاصد گمرکی و فعالیت های کمکی استفاده می شود. آنها دارای عواید بیشتر شاروالی بوده در حالیکه دارای نفوس کمتر می باشند ولی توانایی بیشتر را جهت دریافت عواید از طریق کرایه ها و اجاره زمین های اداری و دیگر ملکیت ها به خرچ داده اند.
۲. «وسعت شهرها» مانند انجیل، شکرده، جبل السراج و گذره، این شاروالی های ولسوالی نزدیک و به هم پیوسته به شهر های بزرگ (مانند شهر هرات و شهر کابل) موقعیت داشتند و اساساً منحصبت بافت ساخته شده و امتداد یافته شهرها عمل می کنند. طوریکه در بالا ذکر شده است شاروالی های ولسوالی «گسترش شهر» دارای فیصدی بیشتر زمین و ساحات

مرکزی ولایتی می باشد. این واقعیت فرضیه های حاکم در باره شهر های افغانستان را به چالش میکشد که در آن توجه بیشتر فقط به کابل و شهر های مرکزی صورت گرفته است.

۲. ارزیابی تشکیل شاروالی ها برای هر یک شاروالی های ولسوالی نشان می دهد که تعداد تشکیل اهمیت شاروالی های ولسوالی را انعکاس نداده. بطور مثال ولسوالی شیندن ولایت هرات دارای نفوس ۵۷۰۰۰ بوده چنانچه اسعد آباد مرکز ولایتی کتر هم دارای عین تعداد نفوس بوده در حالیکه شاروالی شیندن دارای تشکیل ۲۵ نفری بوده (۷ نفر کارمند دولتی و ۱۸ نفر قراردادی) ولی اسعد آباد دارای تشکیل تقریباً دو چند ۶۷ نفری (۲۴ نفر کارمند دولتی و ۴۰ نفر قراردادی) بوده.^۶ ۳. زمین ها و ساحات موجوده عملکرد و موقعیت شان را انعکاس داده. شاروالی ولسوالی ها که در حاشیه های شهر های بزرگ موقعیت دارد مثل انجیل و گذره در هرات، شکر دره در کابل و ارغنداب در قندهار دارای فیصدی بیشتر از زمین های خالی بوده و ضرورت را برای ساحات رهایشی نزدیک به مرکز شهر منعکس می سازد.^۸ شهر های سرحدی دارای فیصدی بیشتر و قابل ملاحظه زمین برای ساحات اداری و فعالیت های گمرکی داشته. مرکز "قریه جات" شاروالی های ولسوالی مانند شیندن و خلم (بلخ)، این شاروالی ها در حالیکه از مرکز شهر دور بوده و در مناطق اطراف شهر قرار داشته ولی منحصبت مراکز کلیدی ولسوالی ها از لحاظ زراعت عمل کردند و دارای فیصدی های بیشتر ساحات رهایشی و زراعتی بوده در حالیکه زمین تجارتنی و اداری در این ساحات کمتر

۹ پیمان بین دول شهر ها (۲۰۱۲) سیستم مدیریت شهر های متوسط. پیمان بین دول شهرها: Brussels
An Assessment of Afghanistan's Municipal Governance Framework. IDG (۲۰۱۰). Boex, J., Buencamino, G., and Kimble, D
۲۰۱۰ August. ۰۲۰۱۱ Working Paper No

۶ حکومت جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۱۵) وضعیت شهر های افغانستان (۲۰۱۵). حکومت جمهوری اسلامی افغانستان: کابل.
<http://unhabitat.org/books/soact۰۱۵>

۷ ریاست عمومی ارگان های محل (۲۰۱۲) ارزیابی شاروالی ها. ریاست عمومی شاروالی ها افغانستان، سالها میان (۲۰۱۲-۲۰۱۴)
۸ زمین های خالی به عین حالت در راپور وضعیت شهر های افغانستان مشخص و تشریح شده است (۲۰۱۵). حکومت جمهوری اسلامی افغانستان (۲۰۱۵). وضعیت شهرهای افغانستان (۲۰۱۵). حکومت جمهوری اسلامی افغانستان: کابل
www.unhabitat.org/books/soact۰۱۵

فراتر از شهر های مرکزی ولایات

جدول زیرین مسوده یافته ها را نظر به جمعیت برآورد شده در ساحات ساخته شده شاروالی ولسوالی های استراتژیک را در مقایسه با ۳۴ مراکز ولایات نشان میدهد.

شاروالی های ولسوالی			مراکز ولایات		
ساحات ساخته شده (هکتار)	تعداد اسکان		ساحات ساخته شده (هکتار)	تعداد اسکان	ترتیب به اساس اسکان
3,433	16,899	سپین بولدک	40,143	39,6095	کابل
2,061	10,303	اندخوی	9,476	89,790	هرات
665	10,296	انجیل	7,546	77,615	مزار شریف
1,367	9,755	ناجر سرای	11,291	61,902	کندهار
1,091	8,456	آقچه	5,481	39,586	جلال آباد
715	7,733	شیندن	6,122	30,709	لشکر گاه
757	6,926	امام صاحب	3,059	29,877	کندز
2476	6,926	گذره	2,781	28,691	تالقان
1245	6,239	غوریان	4,373	24,586	پلخمری
862	6,089	روستاق	3,237	19,511	شبرغان
978	5,714	بغلان مرکزی	2,158	17,878	زرنج
689	5,608	خان آباد	1,500	16,560	میمنه
766	5,518	شکر دره	3,335	15,931	غزنی
715	5,211	خلم	1,870	11,787	خوست
616	5,149	شینواری	1,304	10,671	چاریکار
416	5,133	قره باغ	1,485	10,605	فیض آباد
750	5,095	بلخ	1,255	7,956	ترینکوت
407	4,341	میر بچکوت	1,796	7,849	گوردیز
859	4,265	اسلام قلعه	777	7,125	قلعه نو
639	3,986	جبل السراج	787	6,983	ایبک
692	3,087	ارغنداب	695	6,350	اسد آباد
486	2,694	زره	711	5,675	سر پل
338	2,663	تورغندی	514	5,610	محمود راقی
850	2,222	پنجوای	937	5,462	قلات
282	2,135	سروبی	1,831	5,299	فراه
343	1,833	شیر خان بندر	635	4,435	بامیان
852	1,444	حیرتان	710	3,661	مهتر لام
344	876	تورخم	669	3,474	فیروز کوه
			168	2,747	بازارک
			710	2,546	پل علم
			239	1,994	نیلی
			1,472	1,739	شاران
			991	1,585	میدان شهر
			25	183	پارون

خط انکشاف از کابل به جبل السراج

این نقشه حالت موجوده بین شهر کابل ولسوالی جبل السراج بیان کرده هم چنان یک ساختار جغرافیای پیچیده و مغلق بین مراکز ولایتی، شاروالی های ولایتی و مراکز ولسوالی ها نشان میدهد.

خالی بوده اند که متوان از آن جهت انکشاف فابریکجات و اعمار خانه های رهایشی نزدیک به شهر را استفاده نمود.

۳. «مراکز زراعتی» مانند خلم، بلخ، شینواری و شیندن که در سرک های حلقوی ملی موقعیت داشتند که عملا از مراکز ولایت جدا استند در حالیکه منحصث مراکز تولیدات زراعتی، تجارتی و حمل نقل در چهار اطراف شان عمل میکنند.

اهمیت تشخیص دادن انواع مختلف ولسوالی ها در این بوده که ما را در اولویت بندی پروگرام های واحد با درنظر داشت منابع و ظرفیت های محدود کمک خواهد کرد. بطور مثال ساختن پلان های شهری استراتژیک برای شاروالیهای ولسوالی که با شهرهای عمده همسایگی شان در تطابق باشند جهت فراهم نمودن زمین برای اسکان و کاهش پراکندگی شهری بخصوص در ساحات عمده زراعتی. شهرهای سرحدی باید در اولویت جهت تقویت و انکشاف امنیت و سرمایه گذاری استراتژیک زیربنایی قرار داده شود. مراکز زراعتی باید در قدم اول در اولویت جهت تقویت بخشیدن تولیدات محصولات زراعتی، ارزش های زنجیری و صادر نمودن محصولات زراعتی به مارکیت های محلی و منطقه ای قرار گیرد.

زمانیکه دوباره باید فکر کرد

تحلیل ها و دریافت ها نیاز به فکر کردن هم جانبه درباره قسمت های دورتر از شهر نه تنها کابل و شهرهای عمده را نشان میدهد و سوال اینجا است که چطور شاروالی های ولسوالی همویل شود و با اهمیت باقی بماند.

ملاحظات و بررسی دقیق و جدی در قسمت ساختار جغرافیای اسکان بشر در افغانستان بخصوص در شهر های متوسط و ابتدایی نیازی است که باید صورت گیرد. تجارب بین المللی اهمیت شهرهای متوسط از لحاظ مدیریت کردن رشد شهری و کم ساختن تاثیرات منفی شهری شدن سریع و غیر رسمی را نشان میدهد.^۹

پروگرام ملی اولویت بندی شهری در حال انکشاف بوده که باید واقعیت های ساختار جغرافیای شهری را انعکاس بدهد و از مرکزی ساختن کابل باید جلوگیری صورت

گیرد و بالای مناطق عمده شهرهای دیگر نیز توجه شود علاوه بر آن پروگرام همبستگی شهری باید تطبیق را در شاروالی های ولسوالی عمده مد نظر بگیرد طوریکه در بالا نشان داده شده است آنها زیاده تر قوه محرکی موفق شهری نسبت به دهاتی دارند.

توجه بیشتر باید از لحاظ روابط سیاسی و اداری بین ریاست شارورالی ها، ارگان های محل و شاروالی های ولسوالی صورت گیرد. فرصت ها جهت هماهنگی داخل شاروالی به خصوص در قسمت «گسترش شهر» پلانگذاری شهری و جمع آوری کثافات در شاروالی های ولسوالی موجود بوده چنانچه شاروالی های بزرگ ولایتی یک رول عمده و مهم بین ریاست شاروالی ها و شاروالی های ولسوالی درقسمت مشترک ساختن تجارت و دانش های مسلکی داشته که این هماهنگی بسیار موثر بوده است.

مسیر های آینده :

- سرحداث شاروالی های ولسوالی استراتژیک جهت تقویت بخشیدن مدیریت و پلانگذاری شهری باید شناسایی گردد.
- اهداف استراتژیک باید تعیین گردد و بالای اسکان هم جانبه تجدید نظر در مورد اسکان و شمولیت آنها در ساختار فضای شهری افغانستان و مدنظر گرفتن آنها در پروگرام های آینده شهری (بطور مثال پروگرام همبستگی شهری)
- انکشاف پلان های ساختاری جغرافیای ملی شهری (national urban spatial plan) جهت تقویت بخشیدن شبکه های شهری که شاروالی های ولسوالی شامل آنها باشند.
- تقویت بخشیدن ظرفیت شاروالی های ولسوالی از طریق تبادل تجارب و امکانات از شهر به شهر (city to city exchange)
- مدنظر گرفتن تنوع در ساختار تشکیلاتی کارمندان در تمام شاروالی های ولسوالی در مقایسه با مراکز ولایتی.
- تلاش های متداوم جهت معیاری سازی عملکرد های شاروالی بشمول شاروالی های ولسوالی

پروگرام آینده شهر های افغانستان FoAC مرکز خاص بالای انکشاف پروگرام های اولویت بندی ملی شهری داشته که انکشاف شهرهای افغانستان را دهه های آینده در اولویت قرار داده است. بخاطر همویل آن، پروگرام آینده شهر های افغانستان ۵ شهر بزرگ و ۲۰ شاروالی های ولسوالی استراتژیک را مورد تحلیل و ارزیابی دقیق قرار داده است که معلومات دقیق و نظریات را جهت طرح پروگرام و پالیسی تهیه نماید.

